ROLUL BIBLIOTECII PERSONALE ÎN ATINGEREA PERFORMANȚELOR ȘCOLARE

***Aurelia Domnițeanu**, drd*
Universitatea de Stat din Moldova

THE ROLE OF THE PERSONAL LIBRARY IN ACHIEVING SCHOOL PERFORMANCE

***Aurelia Domnițeanu**, PhD student,*
Moldova State University
ORCID: 0000-0002-9554-1648
aura_828282@yahoo.com

CZU: 373.091.27(498)
DOI: 10.46727/c.v3.24-25-03-2023.p47-50

Abstract. We are already used to the alarming PISA studies, but the latest still comes with an interesting statistic, offering some hope. It shows that students who have books at home and read paper books more often scored 50 points better in reading than those who have books at home and don't read. Therefore, the fear that in physical format the future of the book is in danger has been dispelled by this study. At the gymnasium level, students in Romania go through two National Assessments designed to measure their school performance, and the reading competence part occupies an important place, arriving at the end of gymnasium to exceed a third of the exam items. That is why the data provided by this study deserved to be applied at the level of our secondary school. Bearing in mind that we are on a downward trend in grades on the two National Assessments, the student questionnaire demonstrated that, indeed, students who have at least ten age-appropriate books in their personal library do better on the proficiency items lecture. In conclusion, personal library is directly related to academic performance and reading on paper brings multiple benefits.

Keywords: library, reading skills, school performance, physical book

Despre valoarea cărții s-a vorbit de-a lungul istoriei neîncetat, aceasta având atât valențe culturale, cât și sociale. Rolul social al cărții este primordial, societățile fiind judecate de multe ori după consumul de carte. În Europa și în afara ei, există demult studii consacrate despre felul în care lectura și cartea au influențat cultura, istoria și societatea. În România, cercetările asupra cărții se înscriu, în cea mai mare parte a lor, într-o subcategorie a studiilor istorice, unde cartea apare doar ca vehicul al unor conținuturi culturale sau ideatice, ca element auxiliar unor evenimente istorice mai însemnate [1, p.8].

Felul în care populația se raportează la cultură a fost studiat și s-a observat că nu întotdeauna cartea este cea care e considerată de români a fi responsabilă. Barometrul de Consum Cultural 2014 a notat că românii notează ca infrastructură culturală televizorul, telefonul, cablul TV, internetul și doar 21% au declarat că dețin între una și douăzeci de cărți. Aproximativ 5% dintre români au peste 500 de cărți, iar 17% nu au nicio carte. Același Barometru notează că la întrebarea „Citiți cărți?", 41% au declarat „niciodată", iar 16%, o dată sau de două ori pe an. Suntem demult obișnuiți cu astfel de statistici îngrijorătoare. La fiecare raport al PISA ni se semnalau astfel de situații. „...În Europa, unul din cinci adolescenți cu vârsta de 15 ani și aproape 55 de milioane de adulți nu au competențe de literație de bază.[2, p.4]". Aceste cifre arată că tocmai idealul școlilor noastre, cel de a pregăti un tânăr pentru viața de adult, pentru angajare, nu se poate realiza. Un tânăr ce nu posedă competențe lectorale nu va fi capabil să-și poată găsi un loc de muncă, astfel crescând riscul de excludere din societate care atrage după

sine alte consecințe și mai nefaste. Într-o astfel de situație nu mai poate fi vorba de implicare culturală sau civică, lucruri ce se așteaptă de la orice absolvent.

Faptul că la PISA în 2011 România se află pe locul 36 din 45 de state, iar la PIRLS este după țări precum Iran, Indonezia sau Quatar, a generat diverse cercetări și statistici, una dintre acestea este și cea care vizează numărul cărților din casele copiilor români, un studiu extrem de interesant și care a scos la iveală următoarele:

- Maximum 10 cărți în casă - 38,5% (11,8% media europeană)
- 11-25 cărți în casă - 29% (19,7% media europeană)
- 26-50 cărți în casă - 19,8% (29,4% media europeană)
- 51- 100 cărți în casă - 8,3% (23,4% media europeană)
- Peste 100 cărți în casă - 4,4% (15,7% media europeană)

Totuși, cel mai recent studiu PISA vine cu o notă de speranță. Acesta arată că elevii care dețin cărți tipărite acasă și citesc mai des cărți pe hârtie au obținut rezultate cu 50 de puncte mai bine la citire decât cei care au declarat că citesc rar sau niciodată. Același studiu mai arată că numărul de cărți pe care îl au copiii acasă influențează rezultatele lor școlare. Iată că se confirmă că accesul la capitalul cultural, cum ar fi cărțile, este un predictor puternic al performanțelor elevilor, prin urmare, biblioteca lor personală ar putea fi un factor important în îmbunătățirea rezultatelor școlare.

Raportul acesta din vara lui 2022 și care face referire la testările din România din 2018 arată că 99% dintre elevii cu resurse financiare și 94% dintre cei dezavantajați au acces la internet. Este prima dată când se observă că elevii din familiile modeste au recuperat decalajul în ceea ce privește accesul la resurse digitale, dar diferența de rezultate o face totuși accesul la cartea tipărită, cei din urmă având, totuși, un acces limitat la cărți tipărite în biblioteca de acasă. În 2000, elevii din familii defavorizate au declarat că au acces la cărți acasă, în medie, la 133 de cărți, acest număr constituind jumătate din ceea ce dețineau familiile cu resurse financiare bune. În 2018 numărul a scăzut, dar au scăzut și rezultatele la testare, dovadă că internetul nu este suficient. Elevii implicați în studiu și care au declarat că citesc cărți în format de hârtie au și cele mai multe cărți în biblioteca de acasă - în medie 195 de volume, dar și rezultate mai bune cu 50 de puncte.

Astfel, a devenit foarte important cât citește un elev în format fizic și câte cărți deține în biblioteca personală, deoarece o treime din tot ce înseamnă literația unui elev este dată de faptul că citește. Este și concluzia la care a ajuns Dragoș Iliescu, Profesor la Facultatea De Psihologie și Științele Educației din București, care s-a ocupat într-o cercetare de literația timpurie, clasele I-IV. Studiul realizat pe un grup de 924 de elevi din clasele primare și care a luat în calcul mai mulți factori (proveniența elevilor, situația socio-demografică, existența cărților în casă) a subliniat legătura între literația copiilor și cea a părinților. Din perspectiva acestuia, cel mai puternic predictor al alfabetizării este că elevul pune mâna pe carte. De asemenea, este important cât de des o face, câte minute pe zi, comportamentul părinților etc.

În ceea ce privește comportamentul părinților, Brandi Bates, inițiatoarea asociației Citim Împreună România (CIR) și Maria Kovacs, coordonatoarea Asociației Lectura și Scrierea pentru Dezvoltarea Gândirii Critice România(ALSDGC), au semnalat faptul că părinții au un rol esențial în dezvoltarea timpurie a competenței lectorale și s-au oprit asupra indicatorului referitor la atitudinea părinților față de lectură care a scos în evidență faptul că părinți cărora le place să citească avem 21,3%, în timp ce media europeană este de 35,3%, iar cei care nu agreează lectura sunt 17,9%, media europeană fiind de 12,1%. De asemenea, cele două cercetătoare au reliefat și implicarea părinților în diverse activități relevante pentru dezvoltarea limbajului copiilor, acest lucru constituindu-se chiar într-un indicator folosit în PIRLS, numit Scala Activităților de Literație Timpurie(SALT). Acest indicator vizează citirea cărților pentru copii,

spusul poveştilor, învăţarea unor cântecele, diverse jocuri cu forme, discuţiile despre ce facem sau ce citim, jocuri lexicale, scrisul unor litere sau cuvinte, cititul cu voce tare a semnelor şi etichetelor.

Frecvenţa	România	Media UE
Deseori	38,3%	40,7%
Câteodată	54,1%	57,4%
Niciodată sau aproape niciodată	7,6%	1,9%

Sursa: PIRLS 2011

Tabelul de mai sus a fost citat de cele două asociaţii în special pentru faptul că în România aproape 8% dintre părinţi nu-şi implică niciodată sau aproape niciodată copiii în activităţi atât de importante pentru dezvoltarea lor.

Dintre activităţile pe care părinţii trebuie să le facă împreună cu copiii, un rol extrem de important îl are cititul cu voce tare. Această activitate dezvoltă limbajul şi abilităţile de citit şi creşte interesul pentru lectură şi învăţare. Cele două autoare menţionate mai sus citează Comisia pentru Lectură a Departamentului pentru Educaţie din SUA: „Cititul cu voce tare pentru copii este cea mai importantă activitate pentru a dezvolta deprinderile necesare unei persoane care va avea succes în a citi.”

Pentru că ambele studii au menţionat importanţa lecturii cărţilor în format fizic, e necesar să specificăm şi care sunt avantajele acestui tip de lectură, în detrimentul celei pe dispozitive electronice. Deja există dezbateri în aceste sens, cercetătorii menţionând că cititorilor care folosesc dispozitive digitale le e mai dificil să reconstruiască subiectul cărţii citite. Când li s-a cerut să citească o poveste şi să aranjeze 14 puncte de acţiune în ordinea corectă, „cititorii electronici” au avut o performanţă de două ori mai slabă decât cei care au citit cartea în format fizic. De asemenea, cercetătorii au descoperit că scrierea pe platforme digitale afectează modul în care învăţăm, iar aceşti cititori tind să apeleze des la scurtături, având o probabilitate mai mică de a avea angajamente metacognitive în ceea ce priveşte textul citit. Nu îşi iau timp să digere ceea ce citesc. „Cititorii electronici” sunt distraşi mai des şi au o învăţare mai puţin activă, dispozitivele permiţându-le mai uşor să sară peste text, iar unele mijloace tehnice chiar permit apariţia reclamelor ce distrag. Pentru întărirea celor enumerate, merită amintit şi studiul din 2016 al lui Geoff Kaufman, profesor laInstitutul Human-Computer Interaction (High-Low Split:Divergent Cognitive Construal Levels Triggered by Digital and Non-Digital Platforms), despre impactul cognitiv al citirii aceluiaşi text în variantă tipărită şi în variantă electronică.[3,p.3] Rezultatul a relevat faptul că cei ce citesc ştirile pe hârtie au obţinut un scor de 66 % de răspunsuri corecte la întrebările abstracte, faţă de 48% pentru cititorii de ecran. Potrivit studiului, capacitatea noastră de abstractizare e mai mare atunci când ne confruntăm cu un text pe hârtie. Acelaşi lucru a fost evidenţiat şi de cercetarea unei echipe de norvegieni şi francezi, din 2020, publicată în Frontiers în Psychology, ordinea evenimentelor şi pasajele mai importante au fost reţinute mai bine de către cei ce folosesc suporturi fizice. Potrivit autorilor, explicaţia stă şi în sincronizarea informaţiilor citite cu gestul fizic de a da pagina. Acel gest care implică atât senzaţia tactilă, cât şi memorarea vizuală a paginii la care găseşti informaţia poate fi comparat cu o aplicabilitate geografică:vom reţine mai bine informaţiile despre o ţară străină dacă o vizităm decât dacă doar citim despre ea. Şi atât timp cât elevii noştri susţin examene sau olimpiade pe suport de hârtie, deocamdată e clar că sunt avantajaţi elevii ce citesc cărţi în format fizic acasă.

Studiul Lui Dragoş Iliescu, menţionat mai sus, a făcut parte dintr-o intervenţie atunci când s-a lansat Pactul pentru lectură, o iniţiativă a Asociaţiei Editorilor din România, care, pe 15 februarie 2023, de Ziua Lecturii, a propus un program amplu de ofensivă împotriva analfa-

betismului funcțional. Și această inițiativă a pornit de îngrijorătoarea statistică conform căreia România este pe ultimul loc între statele europene la consumul de carte.

Prin urmare, gradul de consum al cărții e un simptom al stării de sănătate a populației și elevii trebuie încurajați să citească și să achiziționeze cărți, lucru ce va fi vizibil în rezultatele lor școlare ulterioare.

BIBLIOGRAFIE

1. SEBASTIAN-RAUL P., *Către o istorie a cărții:carte, lectură și comerț în România secolului XX*, Editura Tritonic Books, București, 2022
2. BATES, B., KOVACS, M., *Citim împreună- părinți și copii: cum și de ce?,* articol în volumul *Lecturi specifice. Suporturi și hermeneutici*, Casa Cărții de Ştiință, Cluj-Napoca, 2016, p.62-67
3. Asociația Learn&Vision, *Analiza comparativă a practicilor literației în familie*, articol disponibil la http://asociatialearnandvision.ro/images/2019/FLW_1_Analiza%20comparativa_sinteza.pdf